

Методична система В.О. Сухомлинського в Новій українській школі

I. ВСТУП

**Відкрити в кожній людині творця,
поставити її на шлях самобутньої творчої,
інтелектуально повнокровної праці –
це завдання стає нині першочерговим
у практичній роботі.**

В. Сухомлинський

Сьогодні українське суспільство знаходиться на порозі змін, прагне посісти чільне місце серед європейських країн. Особливі зміни відбуваються і в українському освітньому просторі. Нова українська школа – це довгострокова реформа, спрямована на оновлення загальної середньої освіти як основної ланки безперервної освіти, що забезпечує формування учня як особистості, закладає фундамент для успішної самореалізації впродовж життя.

Працюючи в умовах Нової української школи вчителі і батьки все частіше звертаються до педагогічної спадщини Василя Сухомлинського – педагога, науковця, гуманіста.

Особливого значення в Новій українській школі набувають методичні ідеї В. Сухомлинського, які можна назвати поглядом у майбутнє, оскільки вони засновані на глибинному партнерстві школи як суспільної освітньої системи і педагогічної майстерності вчителя, спрямованої на формування творчої особистості, патріота та інноватора. Тому участь педагогічного

колективу в інноваційному проєкті *«Методична система В.О. Сухомлинського в Новій українській школі»* є надзвичайно актуальною, адже учителі опорного закладу Балашівський ліцей намагаються іти в ногу з часом, постійно підвищують фаховий та культурний рівень, займаються самоосвітою.

Творча група педагогічних працівників опорного закладу в рамках проєкту розпочне роботу з вивчення теми *«Методична система В.О. Сухомлинського в Новій українській школі»*

Мета роботи на 2021-2024 роки:

виокремити й схарактеризувати основні напрями і підходи до застосування методичних ідей В. Сухомлинського в сучасному освітньому просторі та значущість використання педагогічного досвіду педагога-новатора у Новій українській школі.

Основні завдання для пошуку:

- упровадження нового змісту освіти, який базується на формуванні ключових компетентностей зростаючої особистості, необхідних для її успішної самореалізації в суспільстві, має дитиноцентричне спрямування й детермінує технології становлення і розвитку критичного мислення та формування конкурентноспроможної особистості;
- формування умотивованого учителя, який має свободу творчості й розвивається професійно, є майстром педагогічної справи, максимально наближає освітній процес до життєвих реалій;
- здійснення процесу виховання, спрямованого на формування ціннісних орієнтацій, відповідальності, громадянської позиції, патріотизму дітей і учнівської молоді;
- упровадження ефективного управління, організаційної та кадрової культури, принципів довіри, громадянського самоврядування в закладах освіти всіх рівнів;

- використання можливостей педагогіки успіху, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками, співпраці з громадою у формуванні зростаючої особистості та їхньої соціально-педагогічної підтримки;
- застосування принципу дитиноцентризму у побудові освітньо-виховного процесу: орієнтація на індивідуально-творчий розвиток кожної дитини;
- розроблення інструктивно-методичних рекомендацій щодо впровадження ідей В. Сухомлинського в Новій українській школі.

Методи дослідження:

- на теоретичному рівні: аналіз, абстрагування, узагальнення, систематизація, що застосовуватимуться у процесі впровадження методичних ідей В. О. Сухомлинського у практиці Нової української школи;
- на емпіричному рівні: прогностичні методи (експертних оцінок, узагальнення незалежних характеристик, діагностичні методи (анкетування, тестування, бесіди, опитування, обсерваційні методи (спостереження, самоспостереження, самооцінювання), які використовуватимуться для комплексного підходу щодо реалізації педагогічних ідей В. О. Сухомлинського у практиці Нової української школи.

Пріоритети дослідження:

- продовження вивчення педагогічної спадщини В. Сухомлинського для створення ефективної моделі методичної системи в Новій українській школі;
- розкриття важливості педагогічної спадщини В. Сухомлинського у розбудові Нової української школи та визначення стратегічних завдань її розвитку;

- виявлення, узагальнення та систематизація досвіду творчого упровадження ідей В. Сухомлинського у діяльність закладу освіти;
- участь у науково-практичній конференції «Методична система В. О. Сухомлинського в сучасній українській школі».

II. СПИСОК ЧЛЕНІВ ТВОРЧОЇ ГРУПИ

- 1. Хурсяк Лілія Григорівна, заступник директора з навчально виховної роботи,**
- 2. Боровець Валентина Іванівна, заступник директора з навчально-виховної роботи,**
- 3. Боровець Віктор Олександрович, заступник директора з навчально-виховної роботи,**
- 4. Прокопчук Валентина Миколаївна, вчителька хімії,**
- 5. Пражмовська Оксана Володимирівна, практичний психолог,**
- 6. Прокопчук Катерина Олександрівна, вчитель початкових класів,**
- 7. Іванчук Вікторія Іванівна, вчителька початкових класів,**
- 8. Боровець Жанна Володимирівна, вчителька початкових класів,**
- 9. Васильчук Ольга Володимирівна, вчителька початкових класів,**
- 10. Марчук Юлія Борисівна, вчителька початкових класів,**
- 11. Ярошик Оксана Михайлівна, вчителька початкових класів,**
- 12. Несенчук Світлана Іванівна, вчителька початкових класів,**
- 13. Усач Алла Василівна, вчителька початкових класів,**
- 14. Литвинчук Людмила Іванівна, вчителька початкових класів,**
- 15. Луцик Алла Станіславівна, вчителька біології,**
- 16. Курильчик Наталія Михайлівна, вчителька образотворчого мистецтва,**
- 17. Мамчиць Марина Юріївна, вчителька музичного мистецтва,**
- 18. Крупенко Людмила Миколаївна, вчителька математики,**
- 19. Мориконь Олена Миколаївна, вчителька зарубіжної літератури,**
- 20. Боровець Світлана Федорівна, вчителька початкових класів,**

- 21. Романович Ольга Богданівна, вчителька української мови,**
- 22. Іванчук Валентина Андріївна, вчителька початкових класів,**
- 23. Мелянчук Тетяна Ігорівна, вчителька початкових класів,**

2021-2022 навчальний рік

I. Організаційно-підготовчий етап (січень 2022 р. – серпень 2022 р.):

- 1. Формування проєктної групи на рівні територіальних громад.**
- 2. Формування пошукових груп з координації та розробки навчально-методичного та науково-методичного забезпечення Проєкту.**

- 3. Залучення для наукового супроводу Проєкту наукових працівників у рамках партнерської співпраці.**
- 4. Поширення інформації про Проєкт серед закладів загальної середньої освіти територіальних громад.**
- 5. Складання плану-схеми реалізації Проєкту.**
- 6. Узгодження мети, завдань, форм здійснення Проєкту з закладами загальної середньої освіти територіальних громад.**
- 7. Створення пошукових груп та конкретизація завдань для них.**
- 8. Опрацювання різних джерел інформації.**
- 9. Підготовка соціологічних опитувальників для реалізації мотиваційного елемента Проєкту: комплексна методика дослідження.**
- 10. Проведення соціологічних опитувань серед учителів, учнів, батьків щодо унікальності методичних ідей В.Сухомлинського в розбудові Нової української школи. Аналіз матеріалів.**
- 11. Розроблення рекомендацій щодо реалізації Проєкту на рівні закладів загальної середньої освіти.**

ІІІ. ТЕМАТИКА ЗАСІДАНЬ

Засідання І

Тема. Трансформація ідей В. О. Сухомлинського у сучасному навчально-виховному процесі

**Ми повинні думати про те,
що ми вкладаємо в душу людини...
Вірте в талант і сили кожного учня.
В. Сухомлинський**

Дата проведення: _____ 2021 р.

Місце проведення: опорний заклад Балашівський ліцей

Модуль 1. Теоретико-інтерактивний

1. Учасникам про Проєкт: ознайомлення із метою та завданнями реалізації проєкту.

Хурсяк Л.Г., керівник групи

2. Сучасні наукові підходи до вивчення спадщини В. О. Сухомлинського.

Боровець В. І.,

Марчук Ю. Б.

**3. Цінність педагогічних ідей В. О. Сухомлинського для поступу
виховання в сучасних закладах освіти.**

Мориконь О. М.,

Ярошик О. А.

Модуль 2. Практично-рефлексивний

Майстер-клас «Трансформація ідей В.О. Сухомлинського в реалізації Концепції «Нова українська школа».

Пражмовська О. В.

Модуль 3. Підсумковий

- 1. Бібліографічний огляд «Педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського в сучасному інформаційному просторі».**

- 2. Підведення підсумків засідання.**

Хурсяк Л.Г.

Література

- 1. Бєлан Г. В. До проблеми дослідження педагогічної персоналії у дискурсі сучасної історико-педагогічної науки / Г. В. Бєлан // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. – Херсон: ХДУ, 2012. – Випуск 61. – С. 11–14.**
- 2. Бєлан Г. В. Сучасні наукові підходи до вивчення спадщини В. О. Сухомлинського: типологічний концепт / Г. В. Бєлан // Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. – 2014. – № 1.(47). – С. 26–31.**
- 3. В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів: монографія / упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило, І. Д. Бєх та ін. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. – 504 с.**
- 4. Матвєєв В. Ф. В поисках истины / В. Ф. Матвєєв // Учительская газета. – 1986. – № 154 (8779). – 25 декабря. – С. 2.**

5. Новгородська Ю. Г. Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості школяра в педагогічній теорії та практиці сучасної школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ю. Г. Новгородська; Інститут педагогіки АПН України. – К., 2004. – 21 с.
6. Пархета Л. П. Історіографія вивчення спадщини В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Л. П. Пархета // Витоки педагогічної майстерності. – Серія : Педагогічні науки. – 2009. – Вип. 6. – С. 31–37. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2009_6_8.
7. Педагогічна спадщина Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі: посібник за заг. ред. А. Л. Черній; упоряд.: В. Р. Данильчук, Л. В. Климко, Н. Г. Мінакова. – Рівне: Волин. обереги, 2019. – 280 с.
8. Савченко О. Я. Розвиток сухомлиністики за десять років (1993 – 2003 рр.) / О. Я. Савченко // Освіта України. – 2003. – 7 жовтня (№ 75). – С. 6.
9. Сараєва О. В. Педагогічна система В. О. Сухомлинського в науковому доробку вітчизняних учених: дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / О. В. Сараєва; Херсонський держ. ун-т. – Херсон, 2007. – 250 с.
10. Сухомлинська О. В. Деякі аспекти еволюції сприйняття творчості В. Сухомлинського: дорога довжиною в 40 років // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів: монографія / Упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило, І. Д. Бех та ін. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. – С. 74–96.
11. Сухомлинська О. В. Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру / О. В. Сухомлинська // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992– 2002. Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України. – Частина 1. – Х.: ОВС, 2002. – С. 37–54.
12. Танасійчук О. Почему система Сухомлинского работает в Китае. А не у нас? / О. Танасійчук // Киевский вестник. – 2011. – № 77 (6890). – С. 4.
13. Цзихуа Л. Творче використання спадщини В. О. Сухомлинського в КНР: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. Цзихуа; Інститут педагогіки АПН України. – К., 2005. – 19 с.

14. Чернишов О. Педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / О. Чернишов. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/pedagog/3637>.

Засідання II

Тема. Виховний простір сучасної початкової школи: актуалізація педагогічних ідей В. О. Сухомлинського

Дата проведення: _____ 2022 року

Місце проведення: опорний заклад Балашівський ліцей

Модуль 1. Теоретико-інтерактивний

- 1. Емоційно-естетичний розвиток дітей молодшого шкільного віку у творчій спадщині В. О. Сухомлинського.**

Курильчик Н.М.

- 2. Природа як важливий чинник формування особистості молодшого школяра у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.**

Ярошик О. М.

- 3. В. О. Сухомлинський про роль казки у навчанні й вихованні дітей молодшого шкільного віку.**

Боровець С. Ф.

Модуль 2. Практично-рефлексивний

Майстер - клас «Використання гри в освітньому процесі».

Крупенко Л. М.,

Луцик А. С.

Модуль 3. Підсумковий

Підведення підсумків засідання. Вправа «Телеграма».

Хурсяк Л.Г.,

члени групи

2022 – 2023 навчальний рік

Діяльнісно-практичний етап (вересень 2022 р. – серпень 2023 р.)

- 1. Розроблення інформаційно-методичного навігатора «Упровадження методичних ідей В. О. Сухомлинського в освітньо-виховному процесі закладів загальної середньої освіти».**
- 2. Розроблення дорожньої карти «Реалізація проєкту в закладах загальної середньої освіти регіону».**
- 3. Організація та проведення на шкільному рівні теоретичних конференцій, педагогічних читань, круглих столів, семінарів-практикумів, виставок педагогічної творчості.**
- 4. Вивчення, систематизація та узагальнення досвіду роботи щодо створення методичної системи реалізації ідей В. О. Сухомлинського в Новій українській школі.**
- 5. Опрацювання та оформлення результатів проєкту.**

Засідання І

Тема. Універсальність педагогічного новаторства В. О. Сухомлинського

Дата проведення: 25. 11. 2022 р.

Місце проведення: опорний заклад Балашівський ліцей (онлайн-зустріч)

Модуль 1. Теоретико-інтерактивний

1.Творча реалізація педагогічних ідей В.Сухомлинського за умов модернізації освіти. Боровець Ж. В.

2. Психологічне забезпечення реформи освіти через призму ідей Василя Сухомлинського. Пражмовська О. В.

Модуль 2. Практично-рефлексивний

Із досвіду роботи. Психолого-педагогічний аспект супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу освіти в контексті ідей В.О.Сухомлинського. Васильчук О. В., Ціпан О. О.

Модуль 3. Підсумковий

Підведення підсумків засідання.

Засідання II

Тема. Використання ідей В. О. Сухомлинського вчителями початкових класів у контексті Нової української школи

Дата проведення: 24. 03. 2023 року

Місце проведення: опорний заклад Балашівський ліцей

Модуль 1. Теоретико-інтерактивний

В. О. Сухомлинський – генератор ідей сучасної Нової української школи.

Іванчук В. І.

Модуль 2. Практично-рефлексивний

Майстер - клас «Формування у молодших школярів ціннісних орієнтирів на основі творів В. Сухомлинського».

Боровець С. Ф.

Модуль 3. Підсумковий

2023 – 2024 навчальний рік

Підсумково-узагальнювальний етап (вересень 2023 р. – травень 2024 р.)

- 1. Розміщення інформації щодо реалізації методичної системи В. О. Сухомлинського в Новій українській школі на сайтах Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та закладів загальної середньої освіти регіону.**
- 2. Поширення інформації щодо реалізації проєкту в засобах масової інформації.**
- 3. Проведення науково-практичної конференції «Методична система В. О. Сухомлинського в контексті Нової української школи».**

Засідання І

**Тема. ОСОБИСТІСТЬ ДИТИНИ ЯК ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У СПАДЩИНІ
В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО**

Дата проведення: 27. 10. 2023 р.

Місце проведення: опорний заклад Балашівський ліцей (онлайн-зустріч)

Модуль 1. Теоретико-інтерактивний

1. Проблема виховання толерантної особистості у педагогічній спадщині В.Сухомлинського.

Прокопчук В. М.

2. Формування культури взаємовідносин особистості в контексті ідей В.Сухомлинського.

Мориконь О. М.

Модуль 2. Практично-рефлексивний

Майстер-клас «Естетичне виховання дітей засобами культуротворчої діяльності в педагогічній спадщині В. Сухомлинського».

Курильчик Н. М.

Модуль 3. Підсумковий

Підведення підсумків засідання.

Засідання II

Тема. ОСОБИСТІСТЬ УЧИТЕЛЯ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО

Дата проведення: 29. 03. 2024 р.

Місце проведення: опорний заклад Балашівський ліцей

Модуль 1. Теоретико-інтерактивний

1. Проблема особистості учителя у творчій спадщині В. Сухомлинського.

Литвинчук Л. І.

2. **Психолого-педагогічні погляди В. Сухомлинського про роль самовиховання у професійній діяльності педагога.**

Прокопчук К. О.

Модуль 2. Практично-рефлексивний

Заняття із психологом «Збереження і зміцнення емоційного здоров'я учнів та вчителів у педагогічній спадщині В. Сухомлинського».

Празмовська О. В.

Модуль 3. Підсумковий

1. **Розробка «Моделі сучасного учителя»**
2. **Підведення підсумків засідання.**